

Fővárosi Ítéltábla

Az ügy száma: 1.Pf.20.814/2022/5.

A felperes: felperes, felperes címe

A felperes képviselője: dr. Rétvári Beáta ügyvéd, ügyvéd címe

Az alperes: alperes, alperes címe

Az alperes képviselője: Bagi & Bérces & Mátyás Ügyvédi Iroda, ügyvéd címe

A per tárgya: ajándék visszakövetelése

Az elsőfokú bíróság: Fővárosi Törvényszék

A fellebbezéssel támadott határozat száma: 71.P.22.555/2021/27.

í t é l e t:

A Fővárosi Ítéltábla az elsőfokú ítéletet részben megváltoztatja, és mellőzi az arra vonatkozó rendelkezést, hogy a kereseti illeték a Magyar Állam terhén marad. Kötelezi a felperest, hogy fizessen meg 1.500.000 (egymillió-ötszázezer) forint kereseti illetéket a Nemzeti Adó- és Vámhivatal 10032000-01070044-09060018 számú illetékbevételei számlájára e határozat meghozatalának napjától számított 60 napon belül.

Egyebekben az elsőfokú bíróság ítéletét helybenhagyja.

Kötelezi a felperest, hogy 15 napon belül fizessen meg az alperesnek 400.000 (négy százezer) forint másodfokú perköltséget, valamint kötelezi, hogy fizessen meg 2.464.000 (kétmillió-négy százhatvannégyezer) forint fellebbezési illetéket a Nemzeti Adó- és Vámhivatal 10032000-01070044-09060018 számú illetékbevételei számlájára e határozat meghozatalának napjától számított 60 napon belül.

Az ítélet ellen nincs helye fellebbezésnek.

I n d o k o l á s

[1] A felek 2011. május 5-én kötöttek házasságot; 2011. november 29-én gyermek¹, 2013. február 17-én gyermek², 2016. december 13-án gyermek³ utónevű gyermekeik születtek.

[2] A felperes a 118401/2/2007/07.03.29. számú bejegyző határozattal öröklés jogcímén, a 131501/1/2012/12.11.15. számú bejegyző határozattal ajándékozás jogcímén megszerezte a ingatlan címe szám alatti ingatlan 2/6, illetve 1/6 tulajdoni hányadát.

[3] A felperes a 2014. november 26-án kelt és 2014. december 31-én módosított ajándékozási szerződéssel az alperesnek ajándékozta az ingatlant, amelyben azóta is a felperes anyja, a felperes testvére és annak családja lakik.

[4] A megállapodás 7. pontja szerint az ajándékozó az ajándékot annak a tudatában adja a megajándékozottnak, hogy az hű házastársa lesz, amíg él, és rászorultsága, betegsége esetén ápolja, gondoskodik gyógyíttatásáról és megfelelő ellátásáról. Szerető anyjuk lesz

közös gyermekeiknek, törődik azokkal és mindent megtesz értük, ami egy gondos szülőtől elvárható.

[5] A felperes és korábbi felesége, személy¹, közös fiuk, személy² nevére kölcsönt vettek fel, amiből megvásárolták a ingatlan címe² számú ingatlant. A kölcsön visszafizetéséért a felperes kötelezettséget vállalt. A teljesítés elmaradása miatt végrehajtás indult, annak során a tulajdonosok az ingatlant értékesítették.

[6] A felek házassága végérvényesen és helyrehozhatatlanul megromlott, a felperes 2020. november 18-án elköltözött az alperessel közösen lakott ingatlanból. A felperes által a házasság felbontása iránt indított per a Pesti Központi Kerületi Bíróságon 31.P.101.546/2021. számon van folyamatban.

[7] A felperes keresetében kérte az alperes kötelezését az ajándék visszaadására, illetve annak türéseire, hogy Budapest Főváros Kormányhivatal Földhivatali Főosztálya a ingatlan címe szám alatti ingatlan 1/2 tulajdoni hányadának tulajdonjogát a felperes javára bejegyezze az alperes 1/2 arányú tulajdonjogának egyidejű törlése mellett, ajándék visszakövetelése jogcímén. Kérte az alperes kötelezését a perköltség megfizetésére. Keresetét a Polgári Törvénykönyvről szóló 2013. évi V. törvény (a továbbiakban: Ptk.) 6:237. § (3) bekezdésére, és az ingatlan-nyilvántartásról szóló 1997. évi CXLI. törvény (a továbbiakban: Inytv.) 26. § (1), (8) bekezdésére alapította. Téves feltevésnek jelölte meg az ajándékozási szerződés 7. pontjában írtakat, illetve azt, hogy az ingatlan tulajdonjogát a banki tartozás miatt elveszítheti.

[8] Az alperes ellenkérelme a kereset elutasítására és a felperes perköltségben marasztalására irányult. Védekezésében a Ptk. 6:237. § (4) bekezdését és a Legfelsőbb Bíróság Polgári Kollégiumának PK 76. számú állásfoglalását idézte, kiemelve a két feltevés közötti ellentmondást. Álláspontja szerint a felperes rejtett indoka nem ad alapot az ajándék visszakövetelésére. A vagyon kimentésére irányuló szándék, az ingatlan elvesztésétől való alaptalan félelem az alperes számára nem volt ismert. Előadta, hogy szerető és hű társa volt a felperesnek, szerető és gondoskodó anyja a gyermekeknek. A felperes ápolására, gyógyíttatására és gondozására szükség nem volt, a családot a felperes hagyta el, a kapcsolat megromlásáért ő felelős. A felperes a később születendő fiúgyermekükről való gondoskodás érdekében ajándékozta neki az ingatlant.

[9] Az elsőfokú bíróság ítéletében a keresetet elutasította. A felperest kötelezte, hogy 15 napon belül fizessen meg az alperesnek 800.000 forint perköltséget. Megállapította, hogy a felmerült 1.500.000 forint kereseti illeték a Magyar Állam terhén marad.

[10] Alkalmazott jogszabályként ismertette a Ptk. 6:237. § (3) bekezdését. Következtetése szerint a felperes nem bizonyította azt a tényállítást, hogy az ajándékozásra utóbb megghiúsult feltevései vezették.

[11] Nem tekintette az ajándékozás alapjául szolgáló feltételnek a felperes attól való félelmét, hogy a vele szemben indított végrehajtás során a követelés kielégítésére az ingatlant is lefoglalják vagy értékesítik, és ezáltal közeli hozzátartozói elveszíthetik azt. Az ítélezési gyakorlat alapján értelmezte az ajándékozásra vezető feltevés fogalmát. Ha az ajándékozás feltevéssel történt, az azt jelenti, hogy az ajándékozó azért ruházza át ingyenesen a tulajdonában álló dolog tulajdonjogát, mert a megajándékozottal szemben a szerződéskötéssel egyidejűleg vagy a jövőben további elvárásai vannak (a Kúria Pfv.II.21.673/2018/10. számú határozata, megjelent: BH2019. 110.). A vagyon elvesztésétől való félelem miatti ajándékozás csupán az ajándékozással elérni kívánt célnak, a vagyonkimentés eszközének tekintendő, nem pedig feltevésnek. A felperesnek ezzel összefüggésben nem volt elvárása az alperessel szemben.

[12] Az elsőfokú bíróság a felperes személyes előadását idézte, mely szerint végig abban a hitben volt, hogy a tulajdonrészt hét édes gyermeke között feloszthatja, és azt sérelmezte, hogy az alperes a végén sajátjaként kezelte az ingatlant. Megegyezésük arról szólt, hogy amint rendeződik a dolog, az alperes vissza fogja adni az ingatlant.

[13] Mindezek alapján arra következtetett, hogy a felperesnek nem volt ajándékozási szándéka, a tulajdonjog átruházásától függetlenül az ingatlant a sajátjaként kezelte és e rendelkezési jogát fenn kívánta tartani. A Ptk. 6:235. §-ának értelmezésével azonban ennek nem volt jogi alapja; az ajándékozással az alperes tehermentes tulajdonjogot szerzett az ingatlanon.

[14] Megítélése szerint az ajándékozási szerződés 7. pontjában foglaltak sem értékelhetők az ajándék visszakövetelését megalapozó téves feltevésnek. A felperes személyes előadása szerint ugyanis nem volt ilyen feltétele az ajándékozásnak. A szerződés csupán az okiratszerkesztő ügyvéd javaslatára tartalmazza ezt a rendelkezést. A felperes úgy nyilatkozott, hogy ilyen irányú igénye nem volt és nem tudta, hogy ennek a rendelkezésnek miért volt jelentősége. Bár állította a felperes azt is, hogy az első ügyvédnél a szerződéskötésre azért nem került sor, mert az alperes ezzel a rendelkezéssel nem akarta megkötni a megállapodást, annak okát azonban nem adta, hogy az alperes miért írta alá mégis ilyen tartalommal a szerződést a másik ügyvédnél.

[15] Az elsőfokú bíróság jelentőséget tulajdonított a kereseti tényállításoknak ellentmondó személyes nyilatkozatoknak. A fél a perfelvételi tárgyaláson azt mondta, hogy az alperessel szemben a házastársi hűséggel kapcsolatos elvárása nem volt, nem ezzel a feltevessel adta az ajándékot, azt csupán az okiratszerkesztő ügyvéd találta ki. Ezt, a perbeli érdekének meg nem felelő nyilatkozatot tartalmilag a személyes meghallgatása során is megerősítette. Mindezek alapján a házasság megromlása okainak nem volt jelentősége. A jogvita elbírálására az sem hatott volna ki, ha az alperes magatartása vezetett volna az életközösség felbomlásához, mert a felperesnek e körben az ajándékozás alapjául szolgáló feltevése nem volt.

[16] Nem tulajdonított jelentőséget az alperes azon nyilatkozatának sem, hogy a 7. pontban foglaltakat komolyan gondolta. Az ajándékozással vezető feltevése kizárólag az ajándékozó felperesnek lehetett volna, ennek hiányában az alperes jövőre vonatkozó terveinek nincs jelentősége.

[17] Az elsőfokú bíróság az eljárás során meghallgatott tanúk (személy2, tanú1, tanú2, tanú3, tanú4, tanú5) vallomását értékelve megállapította, hogy e személyek érdemben az ajándékozással vezető feltevés tárgyában nyilatkozatot tenni nem tudtak. A felek kapcsolatára és megromlásának okára vonatkozó előadások pedig a perben bizonyítékul nem szolgálhattak. A 7. pontban foglaltak meghíúsulásának igazolása – mivel az nem feltevés, hanem cél – nem volt szükséges.

[18] Mindezek alapján az elsőfokú bíróság elutasította a felperes azon bizonyítási indítványait, amelyek a házasság megromlása okainak feltárását célozták (közös kiskorú gyermekek, a szomszédok, a háznál munkát végző személyek, ismerősök tanúkenti meghallgatása). Ugyanezen okból mellőzte a házasság felbontása iránti perben lefolytatandó szakértői bizonyítás eredményének a bevárását is; jelen eljárásban a felek jellemére, egymással és a gyerekekkel való kapcsolatára vonatkozó szakértő kirendelése, továbbá az egyes tanúk vallomását tartalmazó jegyzőkönyvek beszerzése szükségtelen volt a polgári perrendtartásról szóló 2016. évi CXXX. törvény (a továbbiakban: Pp.) 276. § (1), (5) bekezdésére tekintettel. A bizonyított feltevés hiányában nem volt indokolt annak vizsgálata, hogy a felperes saját felróható magatartása vezethetett-e a feltevés meghíúsulásához; a felvételeket az alperes előtt általa felismerhetően kinyilvánította-e vagy az csak titkos fenntartás, rejtett indok maradt.

[19] Megítélése szerint önmagában az a körülmény, hogy a felperes vagyonkimentési céllal ajándékozza meg az alperest azzal a feltevessel, hogy az alperes hű házastársa legyen, nem tekinthető ellentmondó tényállításnak. Ha azonban a vagyonkimentési szándékot illetően az alperes előadása a felperessel egyezett volna, kizárólag a színlelt szerződésre vonatkozó rendelkezések alkalmazására lett volna lehetőség. Jelen esetben az alperes a felperes vagyonkimentési szándékának fennállását tagadta, és a felperesnek sem volt a szerződés színleltségének megállapítására irányuló kereseti kérelme.

[20] Az elsőfokú bíróság elévülési kifogás hiányában nem vizsgálta az időmúlás joghatásait. A perköltség tárgyában való döntéshozatal során az alperes jogi képviselőjének munkadíját mérlegeléssel határozta meg 800.000 forint összegben, figyelemmel a bírósági eljárásban megállapítható ügyvédi költségekről szóló 32/2003. (VIII. 22.) IM rendelet (a továbbiakban: Ükr.) 3. § (1) bekezdés a) pontjára. Az ügyvédi díj és felmerült illeték viseléséről a Pp. 82. § (1) bekezdése, a 83. § (1) bekezdése és a felperes teljes személyes költségmentességére tekintettel a Pp. 101. § (1), (6) bekezdése alapján rendelkezett.

[21] Az elsőfokú bíróság ítélete ellen a felperes fellebbezett. Jogorvoslati kérelmében elsődlegesen az elsőfokú ítélet megváltoztatásával kereseti kérelmének helyt adó döntés meghozatalát kérte. Másodlagosan kérte az elsőfokú ítélet hatályon kívül helyezését és az elsőfokú bíróságnak új eljárásra és új határozat hozatalára utasítását. Harmadlagosan kérte az alperes részére meghatározott, túlzott összegű perköltség mérséklését.

[22] Érvelése szerint az elsőfokú bíróság nem vette figyelembe, hogy a feltevés fogalmát jogszabály nem határozza meg {BH2019. 110. számú eseti döntés [24] bekezdés}. Az ítélkezési gyakorlat szerint a feltevés az ajándékozás időpontjában fennálló és az ajándékozó szándékát döntően meghatározó kíváncsi, amely nem azonosítható az ajándékozó általános erkölcsi elvárásaival, hanem konkrétan kinyilvánított, a megajándékozott számára is felismerhető elvárás kifejezésre juttatása (a Legfelsőbb Bíróság Pfv.II.21.769/2006. számú határozata, megjelent: BH2008. 149). A feltevés a szerződési akarat indítéka, amely már a szerződéskötéskor is megvalósuló, de jövőbeni körülményre is vonatkozhat (Legfelsőbb Bíróság Pfv.VIII.22.491/2000/3.). Idézte a Kúria Pfv.20.373/2019/5. számú határozatát is, mely szerint a feltevés az adott személynek valamely tényre vagy körülményre vonatkozó feltételezése. Az ajándék megírsult feltevésre alapítva akkor követelhető vissza, ha megállapítható, hogy az ajándékozót valamely lényeges körülményre vonatkozó feltevés indította az ajándékozásra, és enélkül az ajándékozásra kétséget kizáróan nem került volna sor.

[23] Mindezek alapján levonhatónak tartotta azt a következtetést, hogy a feltevés tényre vagy körülményre vonatkozó feltételezés. Sem jogszabály, sem annak kommentárja vagy indoklása nem definiálja a feltevésre alapított elvárás fogalmát, ezért helytelen az elsőfokú bíróság azon megállapítása, hogy a felperesnek e körben elvárása nem volt. A felperes azért ajándékozta el az ingatlan tulajdoni hányadát, mert végig abban a hiszemben volt, hogy míg élnek, addig a megajándékozott feleségével házasok lesznek. A felperes erre vonatkozó kijelentéseit az elsőfokú bíróság tévesen értelmezte. Az alperes maga javasolta az ajándékozást és megerősítette a felperesnek azt a feltevését, hogy az ingatlan későbbi sorsáról is közösen fognak dönteni, abból a felperes minden gyermeke részesülhet. A felek abban is megállapodtak, hogy ettől eltérően csak közös megegyezéssel fognak rendelkezni. Ez az eljárás megfelel a szokásos házastársi vagyontörvényi ügymenetnek.

[24] A felperes az ajándékozáskor és azt követően végig abban a téves feltevésben volt, hogy az alperessel halálukig együtt lesznek. Idézte a felperes 2020. október 11-i tárgyaláson tett vallomását, amely megerősíti, hogy abban a feltevésben volt, hogy házasságuk nem fog elromlani és mindennel kapcsolatban megbízhat az alperesben. A felperes erre vonatkozó feltevése fennállt az ajándékozási szerződés megkötésekor, azt ki is

jelentette, amely tény az alperes is elismert és megerősített a 2022. október 11-i tárgyaláson. Mindemellett a közfelfogás szerint is a házasságon belüli ajándékozás a házasság egyik fél haláláig tartó fennállását feltételezi, illetve a házasság megszűnése esetén a házastársak közötti ajándékozás tárgya is a házastársi vagyunközösség megszüntetését célzó szerződés része.

[25] A felperes úgy nyilatkozott, hogy az ajándékozási feltételt tartalmazó rendelkezés beiktatását az ügyvéd javasolta, és az nem a saját ötlete volt, előadta azonban azt is, hogy „vakon bízott” az alperesben, így nem feltételezte, hogy valaha is elválnak, ezért azt sem gondolta, hogy ilyen bizalmatlanságot kell egy szerződésben szerepeltetni.

[26] A felperes személyes nyilatkozata szerint „az előző tárgyaláson sem értettem bíró urat, ezért mondtam azt, hogy csak egy feltevés volt”. A hivatkozott tárgyaláson valamennyi fél, a jogi képviselő és a tanúk is többször kérték a bíróságot a kérdések megisméltésére, mivel azok az eljáró bíró előadásmódja és az előtte elhelyezett plexi eszköz folytán nem voltak teljes mértékben hallhatók és érthetők. Mindemellett a tárgyalásokon az elsőfokú bíróság és az alperes a „cél”, „feltevés” szavakat összekeverték és kérdéseiket is így tették fel. Álláspontja szerint az ajándékozás szempontjából a cél a megvalósítandó eredmény, amely egy kívánatos állapot. A feltevés azonban az adott személynek valamely tényre vagy körülményre vonatkozó feltételezése (a Kúria Pfv.20.373/2019/5. számú határozata). A felperes szerette feleségét, és azt gondolta, hogy ő is viszonzszereti, a házasság életük végéig fenn fog állni. Ezért a felperesnek ez a feltevése volt, nem pedig a célja.

[27] A felperes álláspontja szerint szükséges lett volna az eljárásban vizsgálni a házasság felbomlásának okát. Az elsőfokú bíróság tévesen ítélte meg, hogy a perben meghallgatott tanúvallomásoknak a peres felek kapcsolatára és a megromlás okára vonatkozó része bizonyítékként nem szolgálhatott. A tanúvallomásokat is értékelni kellett volna, mert azok igazolták azt a tényt, hogy a felek kapcsolatának megromlásához az alperes viselkedése vezetett. Ezért tévesen következtetett az elsőfokú bíróság a szakértői vélemény bevétele szükségességére is. Mindemellett szakértői igazságügyi pszichológus szakértő 2022. augusztus 24-én kelt szakértői véleménye az érkeztető bélyegző szerint 2022. augusztus 28-án megérkezett a bírósághoz, így az a 2022. október 11-i tárgyaláson már rendelkezésre állt. A szakértői vélemény egyértelműen alátámasztja az alperes személyiségjegyeit és gyermekekkel való kapcsolatát. Mérlegelni kellett volna a hangfelvétel csatolásának indokoltságát is.

[28] Értelmezhetetlennek találta az elsőfokú ítélet [30], [31] bekezdésében írtakat az alperes nyilatkozatainak ellentmondásos értékelésére vonatkozóan.

[29] Az elsőfokú bíróság a megállapodás vagyonkimentési cél miatti színleltetését kereseti kérelem hiányában nem vizsgálta. Tény, hogy a felperes kereseti kérelmet a színlelt szerződés semmisségére vonatkozóan nem terjesztett elő, annak fennállta esetén azonban a bíróságnak az érvénytelenséget hivatalból kellett volna észlelnie.

[30] A másodlagos fellebbezési kérelem körében eljárási hibaként jelölte meg a Pp. 237. § (1), (2) bekezdésének sérelmét. Az elsőfokú bíróság az anyagi pervezetés szabályait jogellenesen mellőzte, nem osztotta ki a bizonyítási terhet, nem hívta fel a feleket arra vonatkozóan, hogy mit, milyen tartalommal, melyik félnek kell bizonyítania. Arról sem adott tájékoztatást, hogy a bizonyítás elmaradásának mik a következményei.

[31] A harmadlagos fellebbezési kérelmében a perköltség túlzó mértékét állította, mivel az eljárás során egy ellenkérelmet és egy viszontválaszt készített el az alperes ügyvédje. A jogi képviselő két tárgyaláson volt jelen; az első tárgyalást az alperes ügyvédjének elfoglaltsága miatt kellett elhalasztani, amit később jelzett a bíróságnak. Mindemellett a felperes nyugdíjas, nyugdíj mellett 68 évesen kell dolgoznia, hogy lakhatását és a gyermektartást az alperes részére biztosítani tudja. Több fennálló hitele van a közös

házasságból, melyeket – mivel az alperes nem hajlandó elmenni dolgozni – egyedül törleszt. Lakhatása csak egy nővérszállói szobában megoldott.

[32] Az alperes fellebbezési ellenkérelme az elsőfokú ítélet helybenhagyására és a felperes másodfokú perköltségben való marasztalására irányult. Álláspontja szerint az elsőfokú bíróság a tényállást helyesen állapította meg és abból helyes jogi következtetéseket vont le.

[33] Hangsúlyozta, hogy a kereset eleve ellentmondásos volt. A felperes állította, majd az eljárás során többször megismételte, hogy az ajándékozási szerződés célja az volt, hogy a perbeli ingatlant az esetleges végrehajtás alól kimentse. Ebből következően a felperest a szerződés megkötésekor nem az ajándékozás szándéka vezette, hanem a vagyonmentése. Az e céllal kötött szerződés, illetve az ajándékozási megállapodásban foglalt feltételek egymást kizárják.

[34] Ha valaki nem az ajándékozás szándékával köt szerződést, hanem vagyonmentési céllal, akkor nem lehet ajándékozási feltételt szabni. A felperes jogi álláspontjának ezen ellentmondásossága nem oldható fel. A felperes az eljárás során következetesen arra hivatkozott, hogy a vagyont akarta kimenteni, a szerződésben megfogalmazott házastársi feltételek nem érdekelték, nem az ő gondolata volt: „ha ez kell a szerződéshez, hát legyen” indokkal írta alá a megállapodást. Helyesen szerepel ezért az elsőfokú ítélet indokolásában az, hogy ha a felperesnek nem volt ajándékozási szándéka, akkor a szándékában nem álló ajándékozáshoz feltételt sem szabhatott. A felperesnek arra kellett volna bizonyítást folytatnia, hogy mindkét fél szándéka a vagyon kimentésére irányult; erre vonatkozó bizonyítékot azonban nem mutatott be.

[35] Megítélése szerint tévesen érvel a felperes fellebbezésében azzal, hogy az elsőfokú bíróságnak a szerződés semmisségét hivatalból kellett volna megállapítania. Ha kiderült volna, hogy az alperes is a vagyonmentés céljával kötötte meg a szerződést, akkor színlelt megállapodásról lenne szó, ami valóban semmis és az érvénytelenség hivatalból észlelendő. A felperes állítása önmagában azonban nem eredményezi a semmisséget, azt az alperes nem ismerte el, a felperes pedig nem bizonyította. A felperes keresetében téves feltevésnek jelölte meg, hogy azt hitte, hogy a vagyont ki kell mentenie, majd később ezt visszakapja. Előadása alapján nem ajándék visszakövetelése, hanem semmisség címén kellett volna pert indítania, a kereset ez okból is értelmezhetetlen.

[36] Helyesen állapította meg az elsőfokú bíróság, hogy az ajándékozási szerződésben foglalt feltételekre már nem kellett részletes bizonyítást vezetnie. Az előzmények alapján a felperes állítása arra vonatkozott, hogy a megállapodás színlelt volt, tényleges ajándékozás nem történt. A felperesnek igazolnia kellett volna a semmisséget (az alperes célja is a vagyon kimentése volt), de ebben az esetben nem ajándék visszakövetelése címén érvényesíthette volna igényét. Az érvénytelenség jogkövetkezménye az eredeti állapot helyreállítása. Érvénytelenség esetén, tényleges ajándékozási feltétel híján nincs értelme arra bizonyítást vezetni, hogy a feltételek nem teljesülése okot ad a visszakövetelésre.

[37] Cáfolta az eljáró bíró tárgyalásvezetésére vonatkozó kifogásokat. A felperesnek két jogi képviselője is volt, a jegyzőkönyvek tartalma egyértelmű, de lehetőség lett volna az azokban foglaltak kijavítását kérni.

[38] Mivel maga a felperes adta elő, hogy a bontóperben eljáró igazságügyi szakértő véleménye már a törvényszék rendelkezésére állt, értelmezhetetlen a beszerzés elmaradását sérelmező fellebbezés. Az elsőfokú bíróság nem tartotta szükségesnek e bizonyíték vizsgálatát, amit ítéletében meg is indokolt.

[39] A másodlagos fellebbezési kérelmet azért tartotta alaptalannak, mert az elsőfokú bíróság nem vétett eljárási hibát, az anyagi pervezetés szabályaira vonatkozó hivatkozás

téves. A keresetlevél ellentmondásaira a jogi képviselőnek kellett volna reagálnia, mivel az ellentmondás nem ténybeli, hanem jogi alapokon állt fenn. A felperes személyesen, majd a perfelvételi meghallgatása során is lehetőséget kapott a teljes körű előadásra. Az elsőfokú bíróság az ellentmondásokra külön és több ízben is felhívta a felperes figyelmét. Az eljáró bíró kifejezetten a felperesnek címezve kiemelte azt is, hogy a felek személyes meghallgatására a perfelvételi szakban és nem az érdemi szakban kerít sort. Mindezek alapján az elsőfokú bíróság lehetőséget adott a kereset módosítására, amivel azonban a felperes nem élt.

[40] Hangsúlyozta, hogy a felek perfelvételi nyilatkozata részletes volt, minden kérdésre kiterjedt, és a tekintetben sem volt vita közöttük, hogy kit terhel a bizonyítás. A felperes két jogi képviselővel járt el. Ilyen esetben a bizonyítási teher ennél részletesebb kiosztása szükségtelen, annak hiánya sem befolyásolja az eljárás menetét, az érdemi döntés meghozatalát. A felek egyike sem mulasztotta el a bizonyítást a kioktatás hiányában.

[41] Alaptalannak értékelte a harmadlagos fellebbezési kérelmet is. Érvelése szerint a pertárgy értéke alapján, az Ükr. rendelkezései szerint 1.124.000 forint + áfa, összesen 1.427.000 forint összegű perköltség lett volna számára megítélhető. Az alperes ehhez képest szerződéssel 1.000.000 forint + áfa, összesen 1.270.000 forint összeget jelölt meg ügyvédi munkadíjként, amely helyett bruttó 800.000 forint összeget határozott meg az elsőfokú bíróság, a kért összeget mérsékelve. Maga a felperes is csak két jelentős iratot nyújtott be, a keresetet és a válasziratot. Az alperes jogi képviselője az érdemi tárgyalásokon tevékenyen részt vett, és feladatát sikeresen végezte el. A perköltség meghatározása szempontjából a felperes személyi körülményeinek nincs jelentősége, a díjcsökkentést nem alapozzák meg. Mindemellett a bontóperben igazolást nyert, hogy a felperes havi jövedelme 2020-ban és 2021-ben is meghaladta az 1.200.000 forint, illetve az 1.300.000 forint összeget, amiből csupán havi 150.000 forint gyermektartást fizet. Az alperes azért nem dolgozik, mert három, egy óvodás és két kisiskolás gyermeket egyedül nevel.

[42] A fellebbezés alaptalan.

[43] Az elsőfokú bíróság ítéletének nem volt fellebbezés hiányában jogerőre emelkedett rendelkezése [Pp. 358. § (5) bekezdése], ezért azt a másodfokú felülbírálat teljes terjedelmében érintette. A Fővárosi Ítéltábla a fellebbezést a Pp. 370. § (1) bekezdésében írtaknak megfelelően, a fellebbezési kérelem és ellenkérelem korlátai között bírálta felül, a Pp. 376. § (1) bekezdése alapján tárgyaláson kívüli eljárásban.

[44] A fellebbező elsődleges jogorvoslati kérelme az érdemi döntés megváltoztatását célozta. Érvei alapvetően a bíróság jogkérdésben [Ptk. 6:237. § (3) bekezdése] való állásfoglalását támadták [Pp. 369. § (3) bekezdés c) pontja], a tények másként minősítése pedig az ügy körülményeihez, az alkalmazandó jogszabály tényállási elemeihez mérten további bizonyítást nem igényelt.

[45] Az elsőfokú bíróság a tényállást a jogvita eldöntéséhez szükséges mértékben feltárta és abból helytálló következtetésre jutott, az alkalmazandó jogszabályok körét helyesen állapította meg. Érdemi döntésével az ítéltábla az alábbiak szerint egyetértett.

[46] A Ptk. 6:237. § (3) bekezdéséből következően a megajándékozott csak akkor kötelezhető az ajándék visszaadására, ha az ajándékozó a szerződéskötéskor a felek számára ismert feltevessel ajándékozott, ez a feltevése lényeges körülményre vonatkozott, enélkül nem ajándékozott volna és feltevése véglegesen megghiúsult. A konjunktív törvényi feltételek bizonyítása az ajándékozó kötelezettsége. A feltevés hiánya szükségtelenné teszi a visszakövetelés további feltételeinek bizonyítását.

[47] Amint arra a felperes fellebbezésében helyesen hivatkozott, a feltevés fogalmát a jogszabály nem határozza meg. Helyesen ismertette a Polgári törvénykönyvről szóló 1959.

évi IV. törvény (a továbbiakban: régi Ptk.) alkalmazása során kialakult, és jelenleg is irányadó bírói gyakorlatot, amely szerint az egyfajta kíváncsiság, elvárás megfogalmazása (BH2008. 149.). Az újabb döntések alapján a feltevés a szerződési akarat indítéka, amely már a szerződéskötéskor is megvalósuló, de jövőbeni körülményre is vonatkozhat (BH2019. 110. számon közzétett Kúria Pfv.21.673/2018/10. számú határozata). Ha az ajándékozás feltevással történt, az azt jelenti, hogy az ajándékozó azért ruházza át ingyenesen a tulajdonában álló dolog tulajdonjogát, mert a megajándékozottal szemben a szerződéskötéssel egyidejűleg vagy a jövőben további elvárásai vannak. A feltevés szükségképpen magában hordoz bizonyos kockázati elemet, bizonytalansági tényezőt, megghiúsulása valójában azt jelenti, hogy az ajándékozásra vezető feltevés tévesnek bizonyult. Ezt ismeri el a jogszabály azzal, hogy a feltevés végleges megghiúsulásának következményeként biztosítja az ajándék visszakövetelése iránti jog gyakorlását (PK 76. számú állásfoglalás I. pont, BH2019. 110. számon közzétett Kúria Pfv.21.673/2018/10. számú határozata).

[48] Jelen esetben a felperes keresetlevelében két körülményt jelölt meg téves feltevésként. Ezek közül az első a végrehajtás megindulása miatt az ingatlanának elvesztésétől való félelem, a vagyon mentése, míg a második az ajándékozási szerződés 7. pontjában megfogalmazott kíváncsiság.

[49] Az elsőfokú bíróság helyesen emelte ki ítéletében, hogy a felperes feltevéseiről és ezzel összefüggésben a tulajdonátruházási szándékaról egymásnak ellentmondó tényeket állított. Egyrészt, hogy fedezetelvonó szándékkal kötötte meg az ajándékozási szerződést („amint rendeződik a dolog, a felperes vissza fogja adni a tulajdoni hányadot” – Fővárosi Törvényszék 71.P.22.555/2021/19. számú jegyzőkönyv). Másrészt pedig arra hivatkozott, hogy a megállapodás 7. pontjában írt feltételt a „második ügyvéd találta ki” („Ajándékozásra nem azért került sor, mert ő hű feleség, stb.” – Fővárosi Törvényszék 71.P.22.555/2021/19. számú jegyzőkönyv).

[50] Nem értett egyet azonban az ítéltábla a felperes szerződési akaratának hiányára utaló elsőfokú ítéletben szereplő érvekkel (az elsőfokú ítélet [21] bekezdése). A fedezetelvonó célzat feltételezi a tulajdonátruházási szándékot, míg színleltég esetén a szerződést kötő feleknek nincs tulajdonátruházási szándékuk. Ez az ellentmondás pedig fennáll még abban az esetben is, ha a felperes úgy gondolta, hogy átmeneti időszakra köt szerződést, majd később az alperes „visszaadja” tulajdoni hányadát. Ezért a felperes ajándékozási szándéka megállapítható, a megállapodás a Ptk. 6:58. §-ának megfelelően a felek kölcsönös és egybehangzó jognyilatkozatával létrejött.

[51] Helyesen értelmezte viszont az elsőfokú bíróság a Ptk. 6:92. § (1), (2) bekezdése alapján a színleltégre vonatkozó jogszabályi rendelkezéseket. A színlelés folytán csak akkor állapítható meg az ajándékozási szerződés érvénytelensége, ha mindkét fél egybehangzó tudatos színleléséről van szó. Jelen esetben az ajándékozási szerződés nem színlelt; a felperesnek volt ajándékozásra irányuló szerződési akarata, hiszen a „vagyonmentés” érdekében azt szerette volna, hogy az ingatlan az alperes nevére kerüljön. Az ajándékozási szerződés megkötésével a felperes azt az eredményt akarta elérni, amit a szerződés teljesítése jelent: az ingatlannak ne legyen tulajdonosa, az kerüljön az alperes tulajdonába. Ezen túl az alperes maga is úgy nyilatkozott, hogy a szándékában állt az ajándékozási szerződés megkötése. A szerződés színleltégének megítélése körében nincs jelentősége a szerződéskötés esetleges fedezetelvonási célzatának. Ha ebben a felek között szándékesség is volt, nem jelenti azt, hogy a szerződés színlelt lenne (a Kúria Pfv.VI.21.559/2019/6. számú határozata).

[52] Az elsőfokú bíróság helyesen hangsúlyozta érdemi döntésének indokolásában, hogy a felperes keresete nem terjedt ki az ajándékozási szerződés érvénytelenségének megállapítására; a színlelés vizsgálata ezért nem volt a bizonyítási eljárás része. A Ptk. 6:92.

§ (2) bekezdésének első fordulata a színlelés jogkövetkezményeként ugyan a megállapodás semmisségét határozza meg, a semmisséget pedig a bíróság hivatalból észleli [Ptk. 6:88. § (1) bekezdése], e körben az elsőfokú bíróság mulasztást nem követett el. Az előzőekben kifejtettek alapján a megállapodás semmisségét érintő színlelésnek a szerződési akaratot kell érintenie, nem pedig a megállapodásnak a jogszabályok megkerülésére vonatkozó célját. A felperes feltevésésként, az alperes célként határozta meg a keresetben megjelölt „vagyonmentést”. Ezért ez a körülmény az ajándékozási szándék meglétét nem érinthette, csupán annak kialakításában játszhatott szerepet. Nem állt fenn tehát olyan semmisségi ok, amelyet az elsőfokú bíróságnak észlelnie és a felek tudomására kellett volna hoznia {1/2005. (VI. 15.) PK vélemény a semmisségi ok hivatalból észlelése kapcsán követendő eljárásról}.

[53] A Fővárosi Ítéltábla egyetértett a keresetben megjelölt „feltevések” ítéletben szereplő értékelésével. A „vagyonmentés” a már idézett ítélkezési gyakorlat által kimunkált feltevés fogalmának nem feleltethető meg. A felperes – személyes előadása alapján (Fővárosi Törvényszék 71.P.22.555/2021/19., 71.P.22.555/2021/25. számú jegyzőkönyvek) – azért kötötte meg az ajándékozási szerződést, hogy a bank „ne vegye el” az ingatlanát. Ez a körülmény a megállapodás céljaként értelmezhető, abban a megajándékozotttal szembeni elvárás, kíváncsalom nem fejeződik ki, az a megajándékozott tevékenységétől függetlenül bekövetkezhet. Ebből az következik, hogy a felperes fedezetelvonó szándéka még akkor sem valósíthatná meg az ajándék visszakövetelését megalapozó feltételt, ha az egyaránt ismert lett volna a felperes és az alperes számára is. Ezért szükségtelen volt az arra vonatkozó bizonyítás lefolytatása, hogy az alperes tudott-e a szerződés megkötésekor a felperes e szándékáról.

[54] A következőkes ítélkezési gyakorlat azt követeli meg, hogy az ajándékozáskor a feltevés a megajándékozott számára felismerhető legyen (a Legfelsőbb Bíróság Pfv.II.21.020/1998. számú határozata, megjelent: BH2000. 490.), azaz tudnia kell, hogy vele szemben milyen kíváncsalom vagy elvárás van. Az ingatlanfedezet kölcsön szerződés biztosítékai közüli elvonása a megajándékozott alperessel szembeni elvárásként nem értelmezhető. Az ajándékozó reményei, elképzelései a feltevással nem azonosíthatók (a Legfelsőbb Bíróság Pfv.II.21.665/2008. számú határozata, megjelent: BH2009. 355., a Legfelsőbb Bíróság Pfv.II.21.769/2006. számú határozata, megjelent: BH2008. 149.). Feltevésésként az ajándékozás időpontjában fennállott és az ajándékozó szándékát döntően meghatározó kíváncsalmat kell bizonyítani, amely azonban nem azonosítható a szerződés céljával (a Kúria Pfv.II.21.673/2018. számú határozata, megjelent: BH2019. 110.).

[55] Helyesen következtetett az elsőfokú bíróság a felperes személyes előadása alapján arra, hogy a második feltevés, az ajándékozási szerződés 7. pontjában foglalt elvárások, a felperes szerződéskötési akaratára nem hatottak ki. A felperes saját, a keresetben megfogalmazott tényállításait cáfoló nyilatkozatot tett, amikor elmondta, hogy a kontraktusban megfogalmazott elvárásokat az ügyvéd találta ki, az ajándékozásra nem azért került sor, mert az alperes hű feleség (Fővárosi Törvényszék 71.P.22.555/2021/19. számú jegyzőkönyv). Bár a per folytatólagos tárgyalásán már maga is úgy nyilatkozott, hogy két feltevés vezette (két célja volt az ajándékozással), továbbra is azt adta elő, hogy a 7. pontban foglalt rendelkezés az ügyvéd ötlete volt és „Úgy voltam vele, hogy ha ez kell a szerződés létrejöttéhez, akkor tegyük ezt bele” (Fővárosi Törvényszék 71.P.22.555/2021/25. számú jegyzőkönyv).

[56] A fellebbezésben foglaltak szerint a felperes személyes előadásában valóban kitért arra, hogy az alperest szerette, abban a hiszemben volt, hogy életük végéig házasok lesznek, hitt az alperesnek és megbízott benne. Jogi képviselőjének kérdésére az elsőfokú eljárásban úgy nyilatkozott, hogy elvárta az alperestől, hogy vizsontszeresse őt és a gyerekeket (Fővárosi Törvényszék 71.P.22.555/2021/25. számú jegyzőkönyv). A felperesnek az alpereshez fűződő érzelmei, házasságuk értékelése és ezzel kapcsolatos reményei, a

feleség-szerephez kötődő elvárásai a Ptk. 6:237. § (3) bekezdése szerinti feltevésként azonban nem értékelhetők. A felperes saját nyilatkozata szerint ennek a körülménynek nem volt jelentősége az ajándékozási szerződés létrejöttében, függetlenül attól, hogy az okirat 7. pontja azt tartalmazza.

[57] A felperes jogorvoslati kérelmében felhozott érvek nem teszik lehetővé a kereset tényállításait lerontó személyes nyilatkozatának mellőzését. A Fővárosi Törvényszék 71.P.22.555/2021/19. számú tárgyalási jegyzőkönyve a Pp. 323. § (1) bekezdése szerinti közokiratként teljes bizonyító erővel bizonyítja a benne foglalt nyilatkozat megtételét [Pp. 323. § (3) bekezdés c) pontja]. Az eljáró bíró a jegyzőkönyv tartalmát hangfelvételen rögzítette, erről tájékoztatta a jelen lévőket és azt is közölte velük, hogy a leírt jegyzőkönyvet hol és mikor vehetik át. Az irat nem hiteles másolatát elektronikus úton megküldte a felperes képviselőjének. A felperes a jegyzőkönyv kijavítását nem kérte, az eljárás szabálytalansága elleni kifogást nem terjesztett elő (Pp. 156. §, 161. §). Nem merült fel tehát olyan körülmény, amely a fellebbezésben írt tárgyalásvezetési hiányosságot, az eljáró bíró pervezetésének szabálytalanságát, helytelenségét támasztaná alá. Ezért a felperes közokiratba foglalt személyes előadása értékelendő.

[58] A felperes másodlagos fellebbezési kérelmében az elsőfokú ítélet hatályon kívül helyezését és az elsőfokú bíróságnak új eljárásra és új határozat hozatalára utasítását kérte eljárási szabálysértésre hivatkozással, a Pp. 237. § (1), (2) bekezdésének rendelkezéseit idézve. A Pp. 237. §-a az anyagi pervezetés szabályait tartalmazza, a Pp. 369. § (4) bekezdése értelmében azonban a másodfokú bíróság az elsőfokú bíróság ítéletének, illetve eljárásának az anyagi pervezetéssel összefüggő részét csak az anyagi jogi felülbírálat részeként vizsgálhatja és minősítheti, úgy, hogy egyúttal köteles elvégezni a saját anyagi jogi álláspontja szerint helyes anyagi pervezetést és az ezzel összefüggő intézkedéseket megtenni. Ezért az anyagi pervezetés esetleges hibája önmagában nem szolgálhat alapul az elsőfokú ítélet hatályon kívül helyezésére; arra csak a Pp. 370. § (4) bekezdése és 384. § (1) bekezdése, (2) bekezdés b) pontja szerinti feltételek teljesülése esetén van lehetőség.

[59] Mindezek alapján az ítéltábla az elsőfokú bíróság anyagi pervezetését az érdemi döntés anyagi jogi felülbírálata során, az elsődleges fellebbezési kérelemben előadott érvek mentén vizsgálta. A másodfokú bíróság az elsőfokú bíróságtól eltérő anyagi jogi álláspontot nem alakított ki és az anyagi pervezetést megfelelőnek ítélte. A fellebbező által idézett Pp. 237. § (1), (2) bekezdése értelmében a bizonyításra vonatkozó tájékoztatás csak akkor kötelezettsége az eljáró bíróságnak, ha a perfelvételi nyilatkozat nem terjed ki valamely lényeges tény vonatkozásában a bizonyításra, vagy a felek között vita van abban, hogy valamely tény bizonyítása mely felet terheli. Jelen esetben a felperes már keresetlevelében megjelölte azon bizonyítási indítványait, amelyekkel az ajándékozási szerződés 7. pontjában írt feltevéssel összefüggésben a Ptk. 6:237. § (3) bekezdésében írt tényállási elemeket igazolni kívánta. A per során további bizonyítási indítványokat is előterjesztett e körben (Fővárosi Törvényszék 71.P.22.555/2021/19., 20., 24. számú iratok). A felperes tehát bizonyítási kötelezettségével tisztában volt, jogorvoslati kérelmében sem adta elő, hogy mely tény tekintetében nem ismerte bizonyítási kötelezettségét és a bizonyítottság elmaradásának következményeit; azt sem vezette le, hogy ez a feltételezett ismerethiány miként eredményezte a kereset elutasítását.

[60] Nem találta alaposnak a másodfokú bíróság a harmadlagos fellebbezési kérelmet sem. Az elsőfokú bíróság az Ükr. 3. § (1) bekezdés a) pontja alapján mérlegeléssel határozta meg az alperes jogi képviselőjének ügyvédi munkadíját. A számítási mód a jogszabályi előírásoknak megfelel. A 30.800.000 forint perérték alapján (500.000 forint + 624.000 forint) + áfa = 1.427.480 forint összegű ügyvédi munkadíjat lehetett volna megállapítani a jogi képviselő részére [Ükr. 3. § (2) bekezdés a), b) pontjai, 4/A. § (1) bekezdése]. Az elsőfokú

bíróság ezt az összeget mérsékelte 800.000 forintra. Az alperes jogi képviselőjének ténylegesen elvégzett ügyvédi tevékenységére tekintettel a munkadíj további leszállítására lehetőség nincs [Ükr. 3. § (2) bekezdése], hiszen a per során több beadványt szerkesztett, a tárgyalásokon részt vett, a fél képviseletét ellátta. A felperes jövedelmi – vagyoni viszonyai, megélhetési körülményei a perköltség összegének meghatározása során nem értékelhetők.

[61] Mindezekre figyelemmel a fellebbezés nem vezetett eredményre, a Fővárosi Ítéltábla az elsőfokú ítéletet (a per főtárgya és az alperes részére megítélt perköltség tekintetében) a Pp. 383. § (2) bekezdése alapján helybenhagyta.

[62] A másodfokú bíróság a kereseti illeték viselésére vonatkozó ítéleti rendelkezést változtatta meg a Pp. 383. § (2), (6) bekezdése értelmében. Az elsőfokú bíróság a kereseti illeték viselésére vonatkozó döntését a Pp. 101. § (1), (6) bekezdésére alapította, figyelemmel a felperes teljes személyes költségmentességére. Az eljárás irataiból megállapíthatóan azonban a felperes nem a teljes személyes költségmentesség kedvezményében részesült, számára a Fővárosi Törvényszék 71.P.22.555/2021/5/I. számú végzésében költségfeljegyzési jogot engedélyezett. A költségfeljegyzési jog a Pp. 95. § (2) bekezdése értelmében nem mentesít a meg nem fizetett illeték megfizetése alól. Ezért az ítéltábla a pereszes felperest kötelezte a felmerült kereseti illeték megfizetésére a Pp. 101. § (1) bekezdése, 102. § (1) bekezdése, az illetékekről szóló 1990. évi XCIII. törvény (a továbbiakban: Itv.) 42. § (1) bekezdés a) pontja alapján.

[63] Az eredménytelenül fellebbező felperest a Pp. 364. § szerint alkalmazandó Pp. 83. § (1) bekezdése szerint kötelezte a Fővárosi Ítéltábla az alperes ügyvédi munkadíjból álló másodfokú perköltségének megfizetésére, melynek összegét a fél által csatolt megbízási szerződés és költségjegyzék alapján határozta meg, az Ükr. 2. § (1) bekezdésére tekintettel.

[64] A költségfeljegyzési jog miatt meg nem fizetett fellebbezési illeték megtérítésére is a pereszes felperest kötelezte a másodfokú bíróság a Pp. 83. § (1) bekezdése, a 102. § (1) bekezdése, az Itv. 46. § (1) bekezdése szerint.

[65] A Fővárosi Ítéltábla a polgári és közigazgatási bírósági eljárás során meg nem fizetett illeték és állam által előlegezett költség megfizetéséről szóló 30/2017. (XII. 27.) IM rendelet – 2023. január 1-jétől, a 26/2022. (XII. 6.) IM rendelettel módosított – 3. § (2) bekezdésének megfelelően döntött az illeték megfizetéséről.

[66] Az egyes adótörvények módosításáról szóló 2022. évi XLV. törvény 70. §-ával megállapított Itv. 78. §-ának (4) bekezdése alapján a fizetendő illeték a bírósági határozat jogerőre emelkedésétől – a jelen esetben az ítéltáblai határozat meghozatalának napjától – számított 60. napon esedékes.

[67] A másodfokú bíróság tájékoztatja a felperest, hogy az illeték megfizetése során az illetékfizetési kötelezettséget tartalmazó jogerős bírósági határozatot hozó bíróság megnevezését, a bírósági ügyszámot, valamint a fizetésre kötelezett adóazonosító számát közleményként fel kell tüntetni. Amennyiben az illeték megfizetésére történő felhívásnak önként nem tesz eleget a megjelölt határidőben, az illeték behajtására és megfizetésére az Itv. és az adóigazgatási eljárásokra irányadó jogszabályok rendelkezéseit kell alkalmazni.

Budapest, 2023. február 2.

dr. Kovács Helga s.k.
a tanács elnöke

dr. Stecbauer Anita s.k.
előadó bíró

dr. Kovács Éva s.k.
bíró